

Коваленко С.М., Міквабішвілі М.В.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків

Розробка пропозицій з підвищення результативності внутрішніх аудитів на підприємстві

yezjf@nuph.edu.ua

Вступ. Відповідно до вимог стандарту ДСТУ ISO 9001:2015 внутрішні аудити (ВА) систем управління якістю (СУЯ) підприємства повинні виступати інструментом аналізування та поліпшення СУЯ шляхом систематичних неупереджених документованих перевірок і розробки пропозицій щодо коригувальних і запобіжних дій.

Внутрішній аудит є важливим елементом системи управління якістю, результативне застосування якого для підприємства є необхідністю.

Матеріали та методи. аналітичний, інформаційний, які засновані на дослідженні наукової літератури, матеріалів Інтернет – ресурсів і власних висновків.

Результати та їх обговорення. Внутрішнім "замовником" результатів ВА є керівництво, яке повинне застосовувати ці результати при здійсненні регулярного аналізування СУЯ і ухваленні рішень щодо її постійного поліпшення. Результативно проведені ВА дають керівництву підприємства можливість всебічної оцінки СУЯ та підстави для виявлення першопричин зафіксованих невідповідностей.

Аналізуючи тенденції у функціонуванні тих чи інших процесів підприємства, а також аудиторські звіти, керівництво має можливість розробити та своєчасно впровадити необхідні коригувальні й запобіжні дії для удосконалення СУЯ.

На більшості вітчизняних підприємств, що впровадили СУЯ за моделлю ДСТУ ISO 9001:2015, процес ВА зазвичай здійснюється формально і значної цінності для підприємства не дає. Саме тому розробка пропозицій щодо вдосконалення ВА на підприємстві являє певний науково-практичний інтерес.

Зазвичай ВА проводяться по всім підрозділам підприємства в межах СУЯ, охоплюючи кожен з них приблизно раз на рік. Таку періодичність не можна визнати достатньою, адже всі процеси СУЯ сучасного підприємства зазнають частих змін, і простежити динаміку їх функціонування, отримуючи оцінку раз на рік, найчастіше неможливо.

Для визначення періодичності ВА окремих процесів слід брати до уваги притаманні ним ризики для якості, які мають розраховуватись згідно чинним нормативним вимогам. Так, процеси безпосереднього створення продукції слід перевіряти значно частіше, ніж, наприклад, забезпечувальні чи керівні.

Внутрішні аудити на підприємстві часто проводяться без застосування продуманої програми аудитів, як того вимагає стандарт ISO 19011:2019, а лише згідно календарному плану-графіку. Такі графіки не містять зазначення цілей і сфери охоплення аудитів, даних щодо їх обсягу й тривалості, відомостей про учасників, що будуть задіяні, визначення застосовних критеріїв аудиту, необхідних ресурсів тощо.

Застосування лише таких стислих планів-графіків призводить до виникнення численних проблем, наприклад, через неузгодженість дій аудиторів і представників об'єктів перевірки, та, врешті решт – до отримання малоцінних результатів і негативного відношення до аудитів з боку персоналу підприємства. На нашу думку, програму аудиту обов'язково слід складати з урахуванням всіх рекомендацій, наведених у стандарті ISO 19011:2019 та інших джерелах.

Отже, внутрішнім аудитам слід приділяти більш пильну увагу на кожному підприємстві. Ретельно організований процес ВА є дієвим інструментом аналізування СУЯ і дає важливу й актуальну інформацію для своєчасного вжиття коригувальних і запобіжних дій для удосконалення.